



Overzicht abstract posterpresentatie

- Titel:** Zelfeffectiviteit als voorspeller voor behandeluitkomst bij mensen met een eetstoornis: studie opzet
Auteur: Maaïke Ammerlaan *GZ-psycholoog i.o. tot klinisch psycholoog/psychotherapeut*, Alberte Jansingh, Unna Danner en Annemarie van Elburg
Omschrijving: Introductie: Ondanks richtlijnbehandeling, heeft ongeveer 33% van de mensen te maken met langdurige eetstoornisklachten.¹ Elke nieuwe vorm van behandeling behaalt over het algemeen geen grotere effectiviteit dan de vormen die er al zijn. Mogelijk dat met de huidige behandelvormen meer winst valt te behalen door te kijken of er factoren zijn die ondermijnend werken om te kunnen profiteren van behandeling. Zelfeffectiviteit (het vertrouwen in je doen of kunnen)², zelfvertrouwen en motivatie worden in het algemeen beschouwd als belangrijke factoren voor de behandeluitkomst.³ Echter, onderzoek naar zelfeffectiviteit in het eetstoornis veld is zeer beperkt.⁴ Deze studie onderzoekt in hoeverre zelfeffectiviteit met zelfvertrouwen en motivatie samenhangt én of een hogere mate van zelfeffectiviteit bij de start van de behandeling een betere behandeluitkomst voorspelt bij mensen met een eetstoornis (ES)
Methoden: 50 volwassenen met een ES (18+, vrijwillig in zorg, geen verstandelijke beperking volgens de DSM-5) startend met cognitieve gedragstherapie-tien (CBT-T) wordt gevraagd op T0 (voor behandeling, week 0), op T1 (tijdens behandeling, week 4) en op T2 (na behandeling, week 10) een aantal vragenlijsten in te vullen. Deze vragenlijsten zijn gericht op zelfeffectiviteit (GSES en CSES), zelfvertrouwen (RSES), motivatie (ACMTQ en motivational ruler) en eetpathologie (ED-15).
Resultaten: De uitkomsten zullen bepaald worden met behulp van correlaties en mixed models ANOVAs. Resultaten worden in 2025 verwacht.
Conclusie: wellicht dat er in de toekomst modules kunnen worden toegevoegd die zich specifiek richten op gevonden factoren en kunnen helpen om de effectiviteit van bestaande behandelvormen te vergroten.
- Titel:** GST-EAT: Multicenter RCT om de Klinische- en Kosteneffectiviteit van Groepsschematherapie voor Eetstoornissen te Toetsen
Auteur: Moon Waldén *PhD Kandidaat*, Suzanne Mares, Jeffrey Roelofs, Janôt Zinzen, Manouk Béatse, Hermien Elgersma, Ruben Drost, Silvia Evers en Annemarie van Elburg
Omschrijving: Eetstoornissen, waaronder (atypische) Anorexia Nervosa (AN) en Boulimia Nervosa (BN), vormen een aanzienlijke uitdaging voor behandeling en brengen sociaaleconomische problemen met zich mee. Hoewel cognitieve gedragstherapie enhanced (CBT-E) algemeen erkend wordt als klinisch effectief, blijkt het mogelijk minder geschikt voor patiënten die na de eerste 4 weken van CBT-E geen snelle verbetering laten zien, of voor patiënten met complexere problematiek. Groepsschematherapie (GST) biedt potentieel een waardevol alternatief voor deze patiëntenpopulatie. Ondanks bemoedigende eerste resultaten van GST bij eetstoornissen, is verder onderzoek noodzakelijk, met name naar de (kosten)effectiviteit. In deze studie onderzoeken we of GST klinisch effectiever en kosteneffectiever is dan CBT-E voor (atypische) AN- en BN-patiënten die na 4 weken behandeling geen snelle verbetering vertonen. Daarnaast zullen we procesevaluaties uitvoeren voor beide behandelmethoden. In een multicenter gerandomiseerde gecontroleerde studie (RCT) zullen 232 Nederlandse (atypische) AN- en BN-patiënten, verwezen voor CBT-E, worden geworven uit zes behandelcentra. Klinische effectiviteit (uitkomstmaat EDE-Q) en kosteneffectiviteit (uitkomstmaat TIC-p) worden geëvalueerd voor de behandeling, direct na de behandeling, en na 6 en 12 maanden follow-up. Patiëntervaringen en naleving van behandelingsprotocollen zullen ook worden beoordeeld. Kwaliteit van leven en het behalen van persoonlijke doelen worden aan het einde van de behandeling onderzocht via kwalitatieve interviews. Gegevens zullen worden geanalyseerd met behulp van regressiemodellen, multivariate gevoeligheidsanalyses en kwalitatieve data-analysemethoden. Wij verwachten dat GST klinisch effectiever en kosteneffectiever zal zijn dan CBT-E voor patiënten die na 4 weken CBT-E geen snelle verbetering vertonen. De resultaten van dit onderzoek kunnen zorgverleners helpen bij het optimaliseren van behandelingen voor eetstoornissen.
- Titel:** Expand your horizon: het verbeteren van de waardering van lichaamsfunctionaliteit in adolescenten met een eetstoornis
Auteur: Stella Weiland *Postdoc*, Jessica Alleva en Klaske Glashouwer
Omschrijving: Doel: We onderzochten Expand Your Horizon, een schrijfinterventie die als doel heeft het lichaamsbeeld te verbeteren door het vergroten van de waardering van lichaamsfunctionaliteit. Waardering van lichaamsfunctionaliteit wordt gedefinieerd als "het waarderen, respecteren en eren van het lichaam voor datgene waartoe het in staat is, dat verder gaat dan alleen het bewustzijn van de lichaamsfunctionaliteit" (Alleva et al., 2017, p. 21). In deze kwalitatieve studie onderzochten we waarover meiden met een eetstoornis schrijven wanneer ze bezig zijn met hun lichaamsfunctionaliteit.
Design: De onderzoekspopulatie bestond uit 58 meiden van 14-23 die op dat moment in behandeling waren voor hun eetstoornis. De deelnemers kregen een korte schrijfoefening van 15 minuten over lichaamsfunctionaliteit (Expand Your Horizon). We hebben de data geanalyseerd door middel van een thematische analyse.

Resultaten (preliminary*): Uit de analyse hebben we vijf thema's geïdentificeerd:

- (1) Het lichaam als middel om betekenisvolle sociale verbindingen te vormen en te ervaren;
- (2) Het lichaam als middel om onafhankelijkheid en identiteit te bevorderen, ervaren en uit te drukken;
- (3) Lichaamsfuncties die zijn verweven met de eetstoornis;
- (4) Het lichaam als middel om emoties te ervaren en reguleren;
- (5) Het esthetische lichaam: waardering en zorgen.

Conclusies: De thema's weerspiegelen belangrijke componenten van lichaamsfunctionaliteit die bijdragen aan een positief lichaamsbeeld voor jonge vrouwen met een eetstoornis. De thema's laten ook zien dat lichamelijke gevolgen van de eetstoornis en omgaan met emoties uitdagingen vormen voor de vrouwen.

Deze resultaten zou kunnen bijdragen aan het beter begrijpen van lichaamsbeeld en het verbeteren van lichaamsbeeld behandelingen.

*Definitieve uitkomsten worden gepresenteerd op het congres

- **Titel:** Wat beweegt meiden met anorexia nervosa om zo lang zo weinig te eten? Een kwalitatief onderzoek naar de rol van zelf-walging.
Auteur: Iris Hovens *Onderzoeksmedewerker*, Stella Weiland, Fleur Boonstra en Klaske Glashouwer
Omschrijving: Achtergrond: Hoe slagen jongeren met anorexia nervosa (AN) erin om de natuurlijke drang tot eten te overwinnen? Een recent ontwikkeld theoretisch model belicht de mogelijk centrale rol van zelf-walging in het ontstaan en in stand houden van AN1. Walging wordt gekenmerkt door een intens gevoel van afkeer en een overweldigende drang dat wat walging uitlokt te vermijden. Walging voor het eigen (groeïende) lichaam of voedselinname zou een belangrijke drijvende kracht kunnen zijn achter het volhouden van voedselrestrictie.
Doel: Meer inzicht krijgen in de rol van (zelf-)walging in het ontstaan, in stand houden en herstel van AN door middel van kwalitatief onderzoek.
Methoden: We interviewen:
 - Meiden van 12-19 jaar die (atypische) AN hebben en hiervoor in behandeling zijn.
 - Jonge vrouwen van 16-23 jaar die 1 tot 4 jaar hersteld zijn van (atypische) AN.De resultaten worden geanalyseerd via de grounded theory-methode van Charmaz² en zullen inzicht geven in i) of inderdaad walging wordt ervaren, ii) wat precies walging uitlokt, iii) hoe walging relateert aan andere symptomen van AN en iv) hoe deze zaken veranderen tijdens het herstel van AN.
Resultaten en conclusies: Op dit moment zijn we bezig met dataverzameling. Tijdens het congres zullen voorlopige resultaten besproken worden. We verwachten dat deze meer inzicht zullen geven in de rol van walging in AN en de factoren die hiermee samenhangen.
- **Titel:** Validatie van de ED-15 vragenlijst om veranderingen in eetstoornis cognities-en gedragingen te meten
Auteur: Caya van Eikenhorst *Onderzoeksassistent, basispsycholoog*, Dorinde van Andel, Annemarie van Elburg en Unna Danner
Omschrijving: Het doel van het onderzoek is om de Nederlandse versie van de Eating Disorder 15 (ED-15) vragenlijst te valideren. De ED-15 is een 15-item vragenlijst die veranderingen in eetstoornis cognities-en gedrag meet en wordt gebruikt in de klinische praktijk, met name bij het Cognitive Behavioral Therapy Ten (CBT-T) behandelprotocol. De ED-15, Eating Disorder Examination Questionnaire (EDE-Q), Patient Health Questionnaire 9 (PHQ-9) en Generalized Anxiety Disorder 7 (GAD-7) zijn afgenomen bij een algemene volwassen populatie (N = 300) geworven in de omgeving van de onderzoekers, en een klinische volwassen populatie (N = 30) gediagnosticeerd met een eetstoornis en onder behandeling bij Altrecht Eetstoornissen Rintveld of Co-eur voor een CBT-T behandeling. De tijd tussen de metingen bedroeg enkele weken en zal gebruikt worden voor de test-hertest betrouwbaarheid. Daarnaast wordt gekeken naar de interne consistentie, split-half betrouwbaarheid, concurrent en convergente validiteit, de bestaande factorstructuur en de sensitiviteit voor verandering. Eerste resultaten laten zien dat de ED-15 vragenlijst vergelijkbaar met de originele versie een aanvullend instrument is om veranderingen te meten in eetstoornis cognities-en gedrag voor zowel wetenschappelijke als klinische doeleinden.
- **Titel:** Angst en cognitieve herwaardering bij Eetstoornissen: Virtual Reality als je Bondgenoot
Auteur: Eline de Rijk *PhD student*, Margarita Slof-Op 't Landt, Eric van Furth en Alexandra Dingemans
Omschrijving: Doel: Mensen met eetstoornissen ervaren vaak in grote mate angst, waardoor zij problemen met emotieregulatie kunnen hebben. In vergelijking tot mensen zonder psychische problemen hebben ze vaker de neiging om maladaptieve emotieregulatie strategieën te gebruiken, zoals het onderdrukken van angst, in plaats van meer adaptieve benaderingen, zoals het cognitief herwaarderen van angst. Het trainen van het cognitieve herwaarderen kan voor hen helpend zijn. Virtual Reality (VR) biedt de mogelijkheid om angsten in een gecontroleerde realistische omgeving te confronteren. Deze studie onderzocht of training in cognitieve herwaardering effectief is in het reduceren van angst bij mensen met eetstoornissen tijdens blootstelling aan een VR-restaurantomgeving.
Design: In totaal namen 46 mensen met een eetstoornis deel aan het onderzoek. Deelnemers werden willekeurig toegewezen aan de cognitieve herwaardering of onderdrukking conditie, gevolgd door blootstelling aan de VR-restaurantomgeving. Voor, tijdens en na de VR werden angst, hartslag en huidgeleiding gemeten.

Resultaten: De VR-restaurantomgeving wekte effectief angst op bij mensen met eetstoornissen ($p < .001$). Tegen onze verwachtingen in daalden de angstniveaus niet significant meer in de herwaarderingsconditie vergeleken met de onderdrukingsconditie ($p = .289$).

Conclusie: Hoewel VR effectief bleek in het opwekken van angst bij mensen met eetstoornissen, was cognitieve herwaardering niet effectiever dan onderdrukking in het verminderen van angst. Dit zou kunnen worden verklaard door het feit dat onderdrukking op korte termijn effectief is (Larsen et al., 2013), wat suggereert dat meerdere sessies nodig kunnen zijn om cognitieve herwaardering effectief te maken, het gebruik van onderdrukking te verminderen, en angstniveaus te reduceren.

- **Titel:** Minder flexibel in herleren: perseveratie bij adolescenten met anorexia nervosa
Auteur: Benny van der Vijgh *Senior onderzoeker*, Annemarie van Elburg, Roger Adan, Sabrina Schröder en Unna Danner
Omschrijving: Doel: Anorexia nervosa (AN) is geassocieerd met minder adequaat beslisgedrag. Mogelijk onderliggend hieraan is het (on)vermogen om eerder geleerd gedrag aan te passen (zgn. 'herleren'). In deze studie onderzoeken we of adolescenten met AN meer moeite hebben met herleren.
Methodes: We gebruiken hiervoor de probabilistische 'reversal learning'-taak van Cools et al. Deelnemers kiezen tussen twee patronen, met een kans van 80% op beloning en 20% kans op verlies bij het kiezen van het juiste patroon. De relatie tussen het juiste patroon en beloning wordt omgekeerd na een aantal opeenvolgende juiste keuzes. Hierdoor moeten deelnemers de relatie opnieuw leren. Naast deze taak worden aanvullende klinische variabelen verzameld, zoals de ernst van de eetstoornis en BMI.
Resultaten: Voorlopige resultaten van 106 patiënten en 51 controles (alle deelnemers zijn meisjes, gemiddelde leeftijd patiënten: 15.3 jaar, BMI: 16.0; controleparticipanten 16.0 jaar, BMI: 21.4) laten zien dat patiënten meer persevererende fouten maken: keuzes waarbij zij volharden in de eerder geleerde relatie. Daarnaast veranderen patiënten vaker het patroon dat zij kiezen, ook als de relatie tussen het patroon en de beloning niet is veranderd.
Conclusies: De voorlopige resultaten wijzen op een minder flexibele manier van herleren bij adolescenten met AN. Uit recent onderzoek blijkt dat een toename van dergelijke persevererende fouten een voorspeller van een toename in psychopathologie kan zijn. We zullen daarom analyses uitvoeren om associaties tussen deze vorm van perseveratie en klinische variabelen te bepalen. Resultaten zullen tijdens het congres worden gepresenteerd.
- **Titel:** Zijn er verschillen in aandachtsbias voor voedsel-, lichaams- en algemene bedreigende stimuli bij patiënten met anorexia nervosa in vergelijking met gezonde vrijwilligers?
Auteur: Elke Wezenberg *GZ-Psycholoog en senior onderzoeker*, Suzanne Mares, Annemarie van Elburg en Mike Rinck
Omschrijving: Inleiding: Bij anorexia nervosa (AN) zijn attention biases (AB) gevonden voor eetstoornis relevante stimuli. Met eyetracking is het mogelijk om verschillende fasen van aandachtsprocessen te onderscheiden die verband houden met vigilantie en vermijdingsmechanismen. De review van Kerr-Gaffney et al (2019) toonde aan dat oogbewegingspatronen bij AN overeenkomsten vertoonden met angststoornissen en dat zowel waakzaamheids- als vermijdingsmechanismen een rol kunnen spelen bij het handhaven van eetstoornisgedrag, maar er zijn relatief weinig studies gedaan naar het combineren van eyetracking-gegevens in meer categorieën stimuli en klinische variabelen.
Design / Methode: Between-subject design. 37 patiënten met AN, 36 gezonde vrijwilligers keken naar voedsel-, lichaams- en algemene bedreigende stimuli versus neutrale stimuli terwijl hun oogbewegingen gevolgd werden met eyetracking. BMI, ziekte duur en zelfgerapporteerde angst, emotieregulatie en eetstoornispathologie werden verkregen. Gegevens zullen worden geanalyseerd op groepsverschillen in initiële fixatie en totale blikduur voor elke categorie stimuli als metingen van AB-processen. Daarnaast zullen correlaties tussen AB en klinische variabelen worden berekend.
Resultaten: Het verzamelen van de gegevens is net voltooid, analyses zijn nog bezig. De resultaten zullen worden gepresenteerd op de EDRS-conferentie.
Conclusie: De resultaten zullen worden besproken tegen de achtergrond van overeenkomsten van de aandachtsverwerking in de literatuur over AN versus angststoornissen en of het interessant zou zijn om aandachtsbias modificatietraining te ontwikkelen om herstel in de behandeling te vergemakkelijken.
- **Titel:** De bidirectionele relatie tussen eetbuien en insomnia: resultaten uit het longitudinale Generation R cohort
Auteur: Veerle van Garling *Master student & onderzoeksassistent*, Holly Harris en Pauline Jansen
Omschrijving: Eetbuistoornissen gaan vaak gepaard met een verscheidenheid aan andere mentale en gezondheidsproblemen, zoals somberheid, angst en gewichtstoename. Individuen met een eetbuistoornis ervaren ook regelmatig slaapproblemen, zoals insomnia, suboptimale slaapkwaliteit en te korte slaapduur. Er bestaan verschillende hypothesen over de aard van dit verband. Mogelijk verstoren de eetproblemen het slaappatroon vanwege zorgen en schaamte, of door eetbuien laat op de avond of in de nacht. Andersom kunnen de slaapproblemen ook een oorzaak van eetbuien zijn, bijvoorbeeld omdat slaapgebrek leidt tot een verminderde cognitieve controle over impulsen of tot dysregulatie van honger en verzadigingshormonen. Om deze mogelijke bi-directionaliteit tussen eetbuien en slaapproblemen te kunnen onderzoeken, zijn langlopende onderzoeken met herhaalde metingen van beide concepten nodig.
In dit onderzoek wordt het verband tussen eetbuien en slaapproblemen onderzocht in de prospectieve Generation R studie. Dit cohort volgt opgroeiende jongeren die tussen 2002-2006 zijn geboren in Rotterdam. Op de leeftijden 10, 14 en 18 jaar is middels zelfrapportages en ouderrapportages informatie verzameld over eetbuien (componenten loss of control over eating, en overeten) en insomnia. Informatie is beschikbaar voor ongeveer 4900 jongeren. Een random intercept cross-lagged panel analyse zal worden uitgevoerd om te ontrafelen wat de aard van het verband is. De

resultaten van deze analyses zullen op het congres van de Nederlandse Academie voor Eetstoornissen worden gepresenteerd. Een beter begrip over hoe eetbuien en slaapproblematiek elkaar beïnvloeden kan mogelijk aanwijzingen opleveren voor effectievere preventie en interventie.

- **Titel:** Zelf-walging in anorexia nervosa: overzicht van een virtual-reality studie

Auteur: Fleur Boonstra *PhD student*, Klaske Glashouwer, Peter de Jong en Nienke Jonker

Omschrijving: Doel: Drastische inperking van voedselinname is een centraal kenmerk van anorexia nervosa (AN). Tot op heden is het echter nog steeds onvoldoende duidelijk hoe het individuen met AN lukt om zo volhardend hun voedselinname in te perken, en zelfs in een staat van uithongering nog vermijden te eten. Het theoretische model van Glashouwer & de Jong (2021) wijst op walging voor het eigen (toekomstige) lichaam (i.e. zelf-walging) als mogelijke verklaring voor de extreme voedselrestrictie.

Het huidige onderzoek zet een belangrijke stap in het testen van het theoretische model door virtual-reality te gebruiken als middel om te testen of zelf-walging verhoogd is in individuen met AN. Virtual-reality biedt de unieke mogelijkheid om deelnemers bloot te stellen aan hun eigen dikkere lijf, terwijl de omgeving veilig en gecontroleerd blijft (zie Fig.1).

Design: Deelnemers met en zonder AN (N=144) zullen worden blootgesteld aan hun persoonlijke avatar met overgewicht door middel van een door ons ontwikkeld virtual-reality paradigma. Tijdens deze blootstelling wordt faciale elektromyografie (fEMG) en zelf-rapportage gebruikt om walgingsreacties te meten. Daarnaast zullen we ook walgingsreacties meten ten opzichte van andere stimuli (d.w.z. avatars met huidig en gezond gewicht, het overgewicht van anderen en voedselstimuli), evenals visuele vermijding van deze stimuli middels eyetracking.

Resultaten en conclusie: In het najaar starten we met de dataverzameling. Doel van deze poster is om alvast kennis en ervaringen te delen, alsook bezoekers uit te nodigen hun input te delen voor het verdere verloop van het project.

Figuur 1

Voorbeeld avatars met verschillende omvang (ondergewicht – gezond gewicht – overgewicht)

